

Faruri, vitrine, fotografii, poeme, Cartea Românească, 1980; *Poeme de amor*, Cartea Românească, 1983; *Totul*, poeme, Cartea Românească, 1985; *Visul* (în edițiile următoare *Nostalgiă*), povestiri, Cartea Românească, 1989, Humanitas, 1993; *Levantul*, poem epic, Cartea Românească, 1990, Humanitas, 1998; *Visul chimeric*, studiu critic, Litera, 1991, Humanitas, 2011; *Travesti*, roman, Humanitas, 1994 (a devenit roman grafic în limba franceză); *Dragostea*, poeme, Humanitas, 1994; *Orbitor: Aripa stângă*, roman, Humanitas, 1996; *Dublu CD*, poeme, Humanitas, 1998; *Postmodernismul românesc*, studiu critic, Humanitas, 1999; *Jurnal I*, Humanitas, 2001; *Orbitor: Corpul*, roman, Humanitas, 2002; *Enciclopedia zmeilor*, carte pentru copii, Humanitas, 2002; *Pururi tânăr, înfășurat în pixeli*, publicistică, Humanitas, 2003; *Parfumul aspru al ficțiunii*, audiobook, Humanitas, 2003; *Plurivers*, vol. I și II, poeme, Humanitas, 2003; *Cincizeci de sonete*, poeme, Brumar, 2003; *De ce iubim femeile*, povestiri și audiobook, Humanitas, 2004; *Baroane!*, publicistică, Humanitas, 2005; *Jurnal II*, Humanitas, 2005; *Poeme în garanție*, audiobook, Casa Radio, 2005; *Orbitor: Aripa dreaptă*, roman, Humanitas, 2007; *Dublu album*, poeme, Humanitas, 2009; *O seară la Operă*, poeme, Știința, Chișinău, 2009; *Nimic*, poeme, Humanitas, 2010; *Frumoasele străine*, povestiri, Humanitas, 2010; *Zen: Jurnal 2004–2010*, Humanitas, 2011; *Ochiul căprui al dragostei noastre*, publicistică și proză, Humanitas, 2012; *Fata de la marginea vieții*, povestiri alese, Humanitas, 2014; *Poezia*, Humanitas, 2015; *Solenoid*, Humanitas, 2016; *Peisaj după isterie*, publicistică, Humanitas, 2017; *Știutorii. Trei povestiri din Orbitor*, Humanitas, 2017.

Cărțile lui Mircea Cărtărescu au primit cele mai importante premii literare românești, ca și importante premii internaționale: Premiul literar Giuseppe Acerbi, Italia (2005); Premiul internațional pentru literatură de la Vilenica, Slovenia (2011); Premiul internațional pentru literatură al orașului Berlin (2012); Premiul internațional pentru poezie Novi Sad, Serbia (2013); Premiul internațional Spycher-Leuk, Elveția (2013); Premiul La tormenta en un vaso, Spania (2014); Premiul Euskadi de Plata, San Sebastián (2014); Premiul orașului Leipzig pentru înțelegere europeană (2015); Premiul de stat al Austriei pentru literatură europeană (2015); Premiul „Gregor von Rezzori”, Florența (2016); Premiul Leteo, Spania (2017); Premiul „Thomas Mann” pentru literatură (2018).

MIRCEA CĂRTĂRESCU

Un om care scrie

jurnal | 2011-2017

Redactori: Marieva Ionescu, Iulia Vladimirov
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Andreea Dobreci, Dan Dulgheru

Tipărit la Art Group

© HUMANITAS, 2018

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Cărtărescu, Mircea
Un om care scrie: jurnal 2011–2017 / Mircea Cărtărescu. –
București: Humanitas, 2018
ISBN 978-973-50-6044-2
821.135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021 311 23 30

2011

1 ian. Am vrut neapărat să-ncep anul ăsta scriind. Dar l-am început cu o noapte de tortură și-o dimineață de frisoane, dureri de cap și confuzie interioară totală. Și Ioana, și eu suntem ruinați de o gripă insidioasă. Abia pot, acum, ține pixul în mână, și totuși o să merg până-n josul paginii, e drept, doar la trei rânduri distanță. Aseară nu mi-am putut dori nimic pentru anu-ăsta care parcă nici n-a-nceput (de fapt, mă gândeam, voi trăi până la sfârșitul vieții într-un 2010 care, ca să ajungă la sfârșit, trebuie să ajungă întâi la jumătate, dar ca s-ajungă la jumătate trebuie s-ajungă-ntâi la sfert, și tot așa până la capătul timpului), dar în chinul și fierbințeala nopții trecute mi-am pus totuși o dorință: să ies din starea de plutire a celui ce nu-și dorește nimic. Am o dorință modestă: vreau să-mi doresc să scriu. Să-mi mai doresc o dată să scriu o carte, să mai pot crede că asta are vreun sens. Și să pot străbate spațiul intersinaptic (niciodată explicat satisfăcător filozofic sau științific) de la voință la gest și realizare.

Charles Howard Hinton a creat cuvântul „tesseract“ (folosit de mine, cred, într-unul dintre „psalmi“: „cubul sau tesseractul?“). Cât despre ideile lui cu „a patra dimensiune“, puțini ar crede că nu l-am citit niciodată dacă ar reciti anumite pagini din *Orbitor. Corpul*. În 1904 publică scrierea *The Fourth Dimension*, însoțită de cuburi colorate ce te puteau ajuta să vizualizezi a patra dimensiune. Sunt zvonuri că mai multe persoane și-au pierdut mințile studiindu-le! A murit la cincizeci și patru de ani, de hemoragie cerebrală.

10 ian. De azi am să-nțerc să mă dezmeticesc și să-mi încep, dacă va fi cu puțință, realfabetizarea literară. Pentru asta am ales câteva cărți a căror vagă amintire o păstrez și pe care vreau să le citesc în felul acela vechi și bun, în pat, în uitare de sine, până n-o să mai văd literele și o să mă gășesc scufundat în aerul plin de elefanți și tatuaje – *Salammbô* – sau în ghetoul zdrobit de o uriașă lună plină – *Golem*. Vreau să reiau și *Curcubeul gravitației*, pe care s-o duc de data asta și până la capăt.

N-am putere pentru o evaluare a stării mele actuale și-a ceea ce-ar fi de făcut. Tot ce știu e că vreau să merg mai departe. Și că n-am obosit încă să aștept, liniștit și atent, un semn.

A patra dimensiune își face de cap: Ethel Lilian Voynich (autoarea *Tăunului* – *The Gadget* –, la care am plâns atâta prin clasa a VI-a) este soția lui Wilfrid Voynich, cel ce a dat numele manuscrisului faimos. Ce nu am știut (sau am uitat, sau n-am dat atenție) e că ea era fiica lui George Boole, matematicianul, și sora lui Mary Ellen Boole, măritată cu Charles Howard Hinton. E fantastic că Hinton și Voynich au fost cumnați, ei, de ale căror nume se leagă două dintre cele mai impenetrabile mistere de azi. George și Mary Boole (Mary Everest: unchiul ei a dat numele muntelui) au avut cinci fiice. O a treia a fost Alicia Boole Stott, ce devenise expertă în a patra dimensiune.

18 ian. Ieri am început ceea ce pare a fi o carte nouă, într-un caiet cu copertă de pânză brodată și cu oglinda paginii uriașă. Recitindu-mi jurnalele, am dat de lucruri înspăimântătoare, care m-au împins brusc spre cartea asta (ce seamănă cu proiectul „Anomaliile mele“ sau „Viața mea nocturnă“, dar cu o glazură ficționalizantă și fantastică). Efectul nu va fi la fel de puternic ca al unei cărți de pură confesiune non-fiction, dar nici la fel de crud și riscat. Am scris mai mult ca oricând, am o pată roșie intens, boțită și dureroasă pe degetul mijlociu – va deveni curând bătătură – și deocamdată, deși gheața e cam subțire, pășesc totuși cu încredere. Lucrurile sunt spuse aici cu un semiton mai jos decât în *Orbitor*, cam ca în pasajul cu Victor din *O. 3*. Asta adaugă autenticitate: nu e o voce de scriitor, ci

de om căruia i se întâmplă lucruri *cu adevărat*. Care are cu adevărat lucruri de spus, cum am și eu acum. Să vedem cum înaintează. N-am nici o idee cât de mare va fi și unde va duce până la urmă.

Am recitit Cristi Popescu, minunat pe alocuri, dar puțin cam prea rar și cu prea multe erori de gust (totuși intuiții de mare poet pe aproape fiecare pagină). Nu e însă totul citabil, cum rămâi cu impresia după prima lectură. A zecea parte e citabilă. Restul e ciudat de inexpresiv. E proporția de rateuri din Nichita, dar altfel. Ce nu e însă rateu e geniu, și asta în cazul amândurora.

Am mai început *Golem* al lui Meyrink (vrea să se sinucidă la 24 de ani. Peste decenii, băiatul lui își rupe spinarea la schi și se sinucide la 24 de ani...), am pe noptieră și *Salammbô*, pentru „Theodoros“, firește, cel amânat *sine die*.

O să se zică despre mine cândva, ca despre Hasdeu și atâția alții, că am luat-o razna la bătrânețe, am dat în doaga mistică sau în cine știe care alta. Dar e prima dată când știu că, în afară de literatură și total independent de ea (cred eu), în viața mea mai există ceva mare și enigmatic, pentru a cărui dezlegare/decriptare/dezvăluire merită să trăiești. Jurnalele, cu notațiile lor concrete, nu-mi lasă loc (ca Biblia acum 10 ani, de altfel) de prea multă îndoială. De parcă cineva mă-ndreaptă, blând, spre locul unde va trebui să ajung.

20 ian. Ziua de 19 este dintotdeauna ziua mea norocoasă, și asta s-a confirmat de nenumărate ori. Dar ca ieri parcă nici-odată. M-am și speriat, ca de un *hybris*. Am fost, pe scurt, invitat în America, în aprilie, la un festival, am primit de la Ernest o cronică entuziastă în *NZZ* la *Travestiul* german, am primit o sumă de bani la care nu mă mai așteptam și – de departe marea veste a acestui uimitor 19 ianuarie – am primit un premiu internațional în Slovenia, premiu de mare prestigiu pe care l-au mai luat și Kundera, Magris, Esterházy, Z. Herbert, Stasiuk, Peter Handke etc. Și, acum mulți ani, Blandiana. Se numește „Premiul Internațional de la Vilenica“ și se dă în septembrie, într-o peșteră...

1 feb. Lucrez la ceva, m-am dezumflat complet după primele zile, dar nu mă las. E exact cartea pe care nu trebuia s-o fac, și încăpățănarea mea poate fi dovada că merg pe drumul bun. Fiindcă „nu fac binele pe care-l doresc, ci răul pe care nu-l doresc“. E șansa unei cărți ieșite din carne și nu din minte. Sunt nominalizat, cu Jan Willem, la un alt premiu internațional dat în Olanda. Iar acum două zile H. Ohrlinger mi-a scris că e entuziasmat de *O. 2*, pe care-l compară cu *Ulysses* și *Veacul de singurătate*.

În același sens, ceva interesant: premiul de la Vilenica l-am luat pentru *De ce iubim femeile*, apărută – acum aflu – în 2010 în Slovenia. Criticii noștri aproape că mă convinseseră de cât de proastă și comercială e cărticica asta. Uite că alții s-au înșelat și-au premiat-o.

2 feb. Mănânc, respir, în oglindă văd pe cineva, e drept, tot mai diferit de imaginea mea mentală despre mine, dar măcar nu văd peretele din spate. Pe el o să-l descopăr, în bogăția lui fabuloasă de texturi și culori, abia când n-am să mai fiu, și când am să-mi dau seama în fine că am persecutat o viață-ntreagă, în mod penibil, un perete la urma urmei foarte onorabil. Vreau să spun că încă exist, dacă nu în sens metafizic, cel puțin în cel accidental-concret, cel pentru care s-a inventat de fapt cuvântul „a exista“, „a fi“. Sunt. Sunt și eu pe lume, la fel ca pixul ăsta cu care scriu și care-mi face bătăături pe degete. La fel ca fiecare figură, mișcătoare sau nemișcătoare, de materie înghețată. Mîntea mea plutește pe pernă magnetică la un milimetru deasupra trupului meu. Niciodată n-o să se atingă. Mîntea mea se ridică și coboară cu mișcările de respirație ale pieptului meu, cu bățiile inimii, cu pendularea globilor oculari, cu fluxul și refluxul lichidului cefalo-rahidian din creier. Dar intervalul acela de vid nu se micșorează și nici nu se mărește. Poate că acel interval, și nu trupul sau mîntea, sunt eu, cel care scrie aici. Vidul luminos, de neumplut, dintre lumea interioară și cea exterioară. Și poate că eul meu păstrează proaspăt conținutul interior, ca spațiul cu pereți de oglindă din interiorul termosurilor.

Îmi recitesc mai departe jurnalele, umblând după potcoave de cai morți, îmi duc mai departe viața într-o tot mai adâncă „aurea mediocritas“. Căci mă conving tot mai mult – mă convinge neputința mea de a mai face un lucru demn de mine pe lume – că nu există viață după *Orbitor*. Încep să înțeleg că am dat peste cartea care-ți rupe șira spinării, de care-mi vorbise cândva Croh. N-a fost *Nostalgia*, a fost *Orbitor*, după care se pare („mi se dă de-nțeleș“) că nu se mai poate scrie. Între ea și o nouă carte care să-nsemne ceva (altceva) sunt furci caudine unele după altele, cât vezi cu ochii, și nu mai zbori liber și fericit, cu acea anvergură a fanteziei de care-mi scria Herbert, ci te târâști, noroit până-n gât, cu hainele rupte și carnea însângerată.

E, de fapt, o perioadă de viață liniștită și de vești bune. Zăpada a acoperit de două luni pădurea, și gerul nu te lasă să ieși din casă. Aproape-n fiecare zi primesc mesaje pozitive: premii, traduceri, călătorii. Mă joc pe computer, scriu puțin, mă văd cu prietenii... Un fel de Mircești, utopic până acum câțiva ani: am și eu conacul meu în pădure, pot și eu să las perdelele și să aprind lămpile. Pot și eu să nu am talent, să-l întâmpin pe unul care cântă mai dulce decât mine cu o îngăduință puțin încrâncenată, să plec chiar ambasador pe undeva, prin țări ploioase... În martie și aprilie am câteva drumuri plăcute: Córdoba, Copenhaga, Budapesta... Mergem împreună și la New York câteva zile, noi cei trei în inima Manhattanului. La toamnă va fi o săptămână la Veneția, una la Vilenica, poate chiar o zi-două la Amsterdam și aproape sigur la Viena. Dar în afara optimismului, a soarelui și-a căldurii, nimic din toate astea nu-nseamnă ceva. Să te poți bucura de ce-ți aduce clipa e lucrul cel mai de preț în această vale, și e rar ca metalele rare.

5 feb. M-a interesat o clipă cartea despre filozofia minții a lui (a unui) Edward Feser, până când am intrat într-o cazuistică stupidă, cu argumente ce arată, dincolo de erudiție și de antrenament metafizic, puerilismul bazal al filozofilor, care-mpart cu pedagogii titlul de savanți fără obiect al subtilităților lor. Cine a trecut prin Wittgenstein, fie și ca găscă prin apă, știe că

identitatea sau ne-identitatea dintre minte și creier nu e o problemă filozofică. Cum treci de la o lungime de undă la senzația de galben, de la intenție la act, de ce există cineva care, în mintea ta, spune „eu“, de ce nu pot fi sigur că numesc „roșu“ ceea ce și altul numește „roșu“, de ce prin definiție toate senzațiile, intențiile și gândurile sunt ale mele, acestea și un milion de altele asemănătoare (ce se-ating la extremități cu poezia și halucinația) sunt problemele filozofice despre care sunt avid să citesc, nu despre școli și concepții și argumente. „All I want is the truth, just gimme some truth.“ Frustrarea de a bea ape amestecate și tulburi, când tu ai nevoie de limpezime.

Fereastra cu geam clar (proza realistă) și fereastra-vitraliu (proza artistică). În primul caz îți îndrepti privirea, dincolo de stilul incolor, către ceea ce se descrie, în al doilea îți oprești privirea chiar pe suprafața ferestrei, colorată și plină de rugozități. Dar idealul meu, azi, e fereastra deschisă. O proză fără distincția înăuntrul—în afară, indecidabilă, de pildă, între jurnal, roman și autobiografie. Infinit de simplu s-o faci prost, copleșitor de greu s-o faci bine.

11 feb. Nu mă pot trezi, mai ales că am renunțat de ieri la cafea. Ieri îmi spuneam, cu toată luciditatea: va trebui să fac față perspectivei de a nu mai putea scrie nimic, niciodată. E o posibilitate sinistă, dar cât se poate de serioasă. Va trebui să găsesc puterea să trăiesc încă 25 de ani (dacă-mi vor fi dați) ca un mare paralizat, care cândva alerga fericit și care acum privește tavanul.

Citesc mai departe *Gravity's Rainbow* și am cumpărat ieri *Calcanul* lui Grass, din care citisem cândva fragmente într-un *Secolul 20*. Trebuie însă mai întâi să reînvăț cititul.

18 feb. Lectură la Inst. Cult. Francez. Sunt deștept și arăt bine (așa mi se raportează). Oameni foarte tineri în sală. Aproape o sută de oameni au venit ca să mă vadă, aici, în Peninsula Balcanică. Unde totul e luat ușor. Iar azi am dormit până la 12 și acum cred că încă mai dorm. Nu m-am trezit pentru că m-am

întrebat de ce să trăiesc încă o zi și n-am găsit nici un răspuns. Nici nu știu în ce stare mă aflu, ce simt, ce cred.

Cu o noapte în urmă eram într-o sală cu ziduri de apă. Era o petrecere, zeci de inși nepăsători umblau dintr-un loc în altul, vorbeau, dansau, mâncau, dar zidurile de apă clipocitoare, verde și foarte adâncă, urmau să se prăbușească foarte repede peste ei, peste noi. Eram singurul care-și dădea seama de asta. Am escaladat o fereastră și-am sărit într-o curte cu bolovani mari de piatră. Nu știu ce-a mai fost, dar în alt vis îmi vedeam fața-n oglindă, și pe pometele stâng îmi apăruse o pată cafenie, ca de petrol, și pe pometele dreapta îmi apăruse o pată de petrol, cumva mișcătoare. Ce naiba era asta? M-am uitat iar, și pata mi se întinsese pe jumătate de obraz și pe nas. Mi s-a făcut foarte frică. Trebuia neapărat să merg la doctor.

Mă simt ciudat, plutitor, nu știu ce mi se-ntâmplă.

20 feb. Ninge mărunț pe o vreme luminoasă. Citesc Márquez și Bioy Casares. Dac-aș bea și o cafea densă și fierbinte nu mi-ar mai trebui nimic. Dar cafeaua mi-e interzisă. Am suferit de lipsa ei mai mult de-o săptămână, în care mi-a fost greu să mă recunosc. Parcă n-am mai avut interioritate, parcă am fost în întregime plin cu aer. Pe fondu-ăsta de placiditate am explodat totuși violent de câteva ori. Sunt instabil între depresie și indiferență, ca după o partidă de sex, când nu-ți mai pasă dacă blocul se prăbușește. Totuși, față de lunile trecute, însăși indiferența e un pas înainte. Am reușit și primul meu text terminat de la cele patru inimi încoace. Am proiecte, văd scheletul cărților posibile, dar îmi lipsește puterea de a lega un cuvânt de altul. Lucram înainte cu cuvinte păroase și elastice ca omizile, luam cu degetele cuvinte periculoase ca scolopendrele, lipeam cuvinte topite ca două metale de densități și transparențe diferite, încât făceam bășici pe degete de la manevrele mele. Acum am în față bucați inerte de lut. Nu mai am putere să dau viață golemului.

Dar e mai bine fără cafea. Am visat în aproape fiecare noapte. Deocamdată coșmaruri, dar poate cele fantastice vor veni și ele. E frig, zile-ntregi nu ieșim din casă. Îmi copiez în computer pasajele ce țin de „anomaliile mele“ din jurnale. Încă nu știu ce să

fac cu ele. Nici nu știu ce semnifică. *Le Horla*. Maupassant și-a strigat nebunia și-a cerut ajutor acolo. Nu l-a auzit nimeni.

Citesc foarte puțin, prefer să atârn ca un organ atavic de jocurile cu camere fără chei și de filmele despre ce fac adulții când nu-i vede nimeni. E într-un fel viața ideală pentru mine, dar ea respinge literatura ca pe-un strigoi din altă lume.

27 feb. Mizerii despre care nu vreau să scriu aici („my life’s problems“, cum cânta Harrison), da, problemele fără sfârșit, repetitive ca un film care-o ia mereu de la capăt, ale vieții mele, aici, în țara asta, printre oamenii ăștia care mi-au mâncat zilele, sufletul și tot ce era bun în mine. Încă o răbufnire de ură și frustrare despre care nu vreau să scriu aici. Încă un om căruia nu vreau să-i dau satisfacția să existe-n jurnalul meu. Am suferit două zile căinește, și lucrurile sunt doar la-nceput. Ajunge. Cobor tot mai mult, voi bate toate recordurile la scufundare. Am spart podeaua Marianelor și cobor acum prin lavă tot mai densă. Voi ajunge în punctul de unde orice mișcare posibilă va fi o urcare. Numai faptul că nu mai beau cafea mă ține acum pe o linie emoțională suportabilă. Altfel aș fi clacat de mult. Cu toate astea, ce vreau eu cu adevărat e să scriu, nu să mă arunc de pe bloc.

Ieri, la Sinaia, în forfota salonului plin de arhitecți, mă salută o doamnă planturoasă, cu o coafură demodată și însemne ale bogăției presărate din creștet până-n tălpi, în fine, o femeie de afaceri de o anume vârstă foarte vizibilă și, ca întotdeauna, foarte tristă. O salut și eu ușor din cap și dau să trec mai departe, când femeia total necunoscută îmi zice temător și mirat: „Mîrcea, nu mă mai recunoști?“, și spune numele unei iubite de-ale mele de acum mai bine de-un sfert de secol. „Sunt eu. Am îmbătrânit, nu-i așa?“ Am bâiguit că nu, dar distrat, pentru că-i priveam toate detaliile feței și nu recunoșteam nimic, nici măcar ochii, care se schimbă cel mai puțin. Orice altă femeie din sală mi-ar fi spus la fel de puțin. Valurile de inși ce se înghesuiau la bufet ne-au despărțit. Peste noapte s-a șters din memoria mea, alături de imaginea vechii mele iubite (iarna, băuți amândoi, sărutân-

du-ne la colonadele Gării de Nord, ea sprijinită de una dintre coloanele groase, înnegrite de fum de eşapament, plângând și spunându-mi cât de mult ar vrea un copil), și cea a femeii în vârstă, plină de aur, care m-a strigat din mulțime. Are același nume de familie ca altădată și nu cred să fi avut cândva copilul acela imposibil.

De săptămâni întregi ninge. Din vidul vieții mele mă uit la zăpadă. Asta încă mai știu să fac, după ce am uitat mai tot restul. După ce, de fapt, am dispărut din mine însumi. Am o stare de urgență interioară cu, din când în când, vârfuri de teroare: dacă nu scriu nu mai vreau să trăiesc.

28 feb. De mâine începe, calendaristic măcar, o nouă primăvară de visuri și păreri. Azi e soare, galben intens, reflectat în zăpada groasă din curte. Ninge foarte rar, cu fulgi izolați, individuali, încât îl poți urmări pe fiecare-n parte, câteva clipe, cum își întoarce-n soare când o față, când alta.

De 18 zile nu mai beau cafea (cu o rușinoasă abdicare la Sinaia, de spaima discuției publice cu Pleșu și Liiceanu) și, cu toate că nu sunt nici mai inspirat, nici mai erect intelectual, poate dimpotrivă, cred că pot spune că rezultatele deja se văd și sunt pozitive. N-am scris mai bine, dar sunt mai liniștit și mai constant. N-am mai simțit continua nefericire din ultimii ani, jalea neagră care-mi făcea lumea imposibil de locuit. Mă simt ca într-un mare program de auto-reabilitare care sper să reușească.

Un fapt neașteptat e că dependența mea de computer pare să se fi resorbit. Doar e-mailurile mă mai țin cu adevărat în mrejele mayei electronice. Nu mă mai distrează nici iPadul, pe care nu mai fac decât să citesc (uimitoarea *Robinson Crusoe*, al cărei personaj era neamț, dacă vă puteți imagina, neamț din Bremen după tată, și, ca orice neamț, a venit pe lume – lumea lui insular-virginală – cu lădița de scule în brațe). Sigur că lucrez mult, zilnic, că rezolv, țin legătura, trimit acte, scanez și copiez, fac treabă de secretariat și uneori și de contabilitate, dar m-am hotărât, pe cât posibil, să-mi împing și munca asta pe seară, ca să am

dimineți libere pentru citit și scris. Nimic nu garantează reușita curei ăsteia de dezintoxicare generală, mai ales că o fac de capul meu, fără sprijin și ajutor de nicăieri, dar știu foarte bine că fără ea sunt un om *foutu*.

Singurătatea noastră e oricum mai mare ca oricând. Nu ne caută nimeni, nu avem vești de nicăieri. Poate e motivul pentru care emoția mă izbește-n plex de câte ori primesc câte-un mail. E ca atunci când trăiam la Solitude sau în Berlin. Ne vom pune, curând, straturile de flori, vom avea iar mușcate-n ferestre și pe balcoane. Dar nimeni nu va trece pe sub teiul nostru și peste pragul casei noastre. Am scris atâtea cărți ca să fiu iubit de oameni. Rezultatul a fost, bineînțeles, bineînțeles, invers.

Azi-noapte, pe la douăsprezece să fi fost, am intrat în pat, am rămas un timp, ca de obicei, culcat pe spate, gândindu-mă la lucrurile de peste zi (e un fel de fericire a trupului în asta) și-n cele din urmă m-am răsucit pe burtă, în poziția de cufundare-n somn. Dar n-am adormit imediat. Căci am avut o stare ciudată, indescriptibilă. O vigilență bruscă, inexplicabilă, o acuzare angoasată a simțurilor. N-a fost declanșată de absolut nimic, de nici un zgomot, de nici un lucru anormal. Mi s-a întâmplat de două ori, după un interval scurt. Ce vreau să spun (dar nu sunt în stare) e că n-am mai simțit niciodată ceva asemănător. N-a fost nimic acut, nu m-am speriat prea tare, am avut pur și simplu o experiență nouă, neplăcută, fără legătură cu lumea reală. Pur endogenă.

„Fii blând. Fii trecător.“ – posibil titlu pentru varianta suedeză a *Jurnalului* meu.

3 martie „Sunt atât de mulțumit că nu mai trebuie să fac descrieri! Oh fuck, ce mișto e teatrul!“ – cuvinte care mi-au venit spontan, citind *The Posthuman Dada Guide* a lui Codrescu. (E mult de scris aici și – aproape – acum. O să revin.)

6 martie Regresie fericită într-o viață de preadolescent, într-o continuă stare de levitație, fără proiecte și fără amintiri. E viața, cleioasă, gelatinoasă, flexibilă, aspră, reverberantă, pasivă, leneșă,

sticloasă, euristică și eufemică și mai cum vrei. E eliberarea de nicovală lui „trebuie“, a timpului și locului și cauzalității. Plutesc prin casă, desprins de lucruri și de mine însumi. Îmi umplu timpul vieții cum se umplu cu aer baloanele acelea lungi și subțiri, din care copiii-și fac săbii. Acum câțva timp mi-a trecut prin minte că trăiesc ca un om desprins din țesătura socială. Deși zilnic petrec câteva ore întreținând țesătura, remaind ciorapul de nylon ochi cu ochi ca să mă poată susține. E jalnicul, nemărturisibilul meu paradox. Dar acum sunt liber și de paradoxuri.

Faptul că nu mai beau cafea (deși tocmai am băut una, ca să nu fiu stupid consecvent) mi-a luminat mult viața interioară. *It's getting better all the time*. Am făcut tot ce-am putut, în perioada asta, pentru stabilizarea vieții mele emoționale. Am tins din răspuțeri către mediocritate, ca spre un premiu aproape de neatins. Știu că mâine am să spun că aș fi preferat fundul gropii, dar deocamdată e bine, poate chiar „mai bine ca binele“.

Afară e un amestec rafinat de lumină și zăpadă. Voi începe să citesc poemele lui Allen Ginsberg, căci am mai mult ca oricând nevoie să admir, chiar dacă nu aprob. Citesc și câte ceva din Andrei (Codrescu), pe care-o să-l reîntâlnesc curând la New York. Mitologie Dada, patafizică superinteligentă, exhilar(i)antă. Gașca românească făcând legea la Zürich, ca o cosa nostra intelectuală: Marcel „Janco“, Sami Samiro, alții. Plus fantoma lui Jarry *partout*. Plus fantoma lui Duchamp. Dar reflectoarele sunt pe Lenin și Tzara, de-o parte și de alta a eșichierului. Fiecare mutare înseamnă cadavre și pranks. Dada mută și câștigă pentru că Dada, prin definiție, nu poate pierde. Căci, se știe, „singurul drapel rămas nepătat în istorie e drapelul negru al anarhiei“. Cum să pătezi o pată? Cum să anihilezi nimicul? Cum să dadaizezi Dada? Post-umanii au multe de-nvățat de la Andrei (Dada): danțul buf cu reverențe sau mecanice cadente.

Vorbirea și scrisul în limba mea maternă (care odată fusese coada mea de păun) mi-au devenit atât de străine, încât când vorbesc în public sau scriu nu mai sunt atent decât la gramatică, așa cum fac când discursul e în engleză.

A fost dubla zi a lui Gabriel, care la 8 ani are profilul (sau mai bine zis fața întoarsă peste umăr) a îngerului pictat de Leonardo în *Botezul* lui Verrocchio. Ioana îl poartă cu plete cârlionțate, cu breton buclat până la sprâncene, care ascunde fruntea și scobiturile sculpturale ale tâmpelor. Fața e dulce, de copil, albă și roșie, cu pielea subțire. E lat în spate, mare, cam stângaci în mișcări, cu articulațiile genunchilor bizare (poate sta jos, pe podea, cu picioarele-ndoite total spre exterior). E timid, puțin comunicativ, sâsâit mai departe, deși și-a corectat considerabil vorbirea. Minte lui e neobișnuită, cu conexiuni laterale și paralogisme ciudate, extrem de logică în aparentul ei ilogism. Mai departe are o inteligență arhitecturală și inginerească, o putere de a vedea și a clădi în spațiu dincolo de normalul vârstei lui (și al oricărei alteia).

„El îl citea pe Robinson, mi-l povestea și mie...“ *Robinson Crusoe*. Melancolică scriere. Ca și detenția de decenii a lui Edmond Dantès în alt fel de-nchisoare. Personajul, în amândouă, e timpul, curgerea lui inegală în împletirea cu narațiunea: clipele contează și sunt toate numărate, pe când anii trec ca apa. Finalul, cum scriam altădată despre cel al *Marelui Gatsby*, e atât de lipsit de legătură logică, etică sau diegetică, încât credibilizează povestea prin smulgerea ei din tipare și așezarea ei în aleatoriul vieții înseși. Revizitarea, după încă șapte ani, a insulei echivalează cu întoarcerea în paradis nu atât pentru Robinson, cât pentru cei ce i-au citit „viața și aventurile stranii și surprinzătoare“. Tiparul închis al prozei se-ntoarce aici la randomizarea și (totuși) ciclicitatea cronicii. Dar să vezi deformare de om modern: ce m-am întrebat pe tot parcursul poveștii acestui norocos ghinionist a fost cum a trăit el douăzeci și nouă de ani pe o insulă pustie fără nici un gând la o femeie. Cel puțin epura pe hârtie a tribulațiilor lui nu face nici o aluzie la vreo nevoie sexuală, cum nu știm nici dacă insularul își clădise cumva și o latrină din scânduri cioplite cu enormă greutate. Meditații metafizice, tribulații religioase, frământări legate de siguranța vieții și de hrana zilnică – astea da, pe fiecare pagină. Femei nu, ceea ce face din personaj un adult de 12 ani laborios și asexuat ca o furnică. Întors în

Anglia, se însoară totuși, „nu spre neplăcerea și disconfortul meu“, și are chiar trei copii, de unde rezultă că femeia nu putea apărea nici în gând fără căsătorie în convenția prozastică a vremii, sau măcar în convenția acestui gen de narațiune „pentru tineret“... Cam suspecti sunt, ce-i drept, băieții frumoși din viața lui Robinson: tânărul maur din captivitate și Vineri, firește. Despre caprele de pe insulă, totuși, numai de bine.

12 apr. Am avut caietul la transcris și n-am găsit cu cale să-mi notez altundeva plutirea prin tunelul mental timp de încă o lună de zile din infima mea uriașă istorie. Nici azi n-aș fi scris aici dacă nu s-ar fi-nterupt curentul și, odată cu el, modernitatea lumii. N-am putut folosi computerul, nici face baie, nici încălzi casa. Dar, deși creierul meu e și el o mașină electrică, cel puțin în scrisul meu de mână, în caiet, nu mi-l storc excesiv de energie. Căci în definitiv, o spun a milioane oară, am cam uitat ce-nseamnă să scrii, în afara gesturilor mecanice prin care împletești ochiurile albastre ale literelor. Ca pentru un școlar din prima clasă, scrisul a ajuns și pentru mine doar meșteșugul cumplit de greu al desenării de cerculețe și bastonașe. A fost o lună înghețată, stearpă, chinuitoare. Am fost la Copenhaga și Córdoba pe fondu-ăsta de viață irespirabilă. Am renovat apartamentul alor mei, pe care i-am adus la noi pentru vreo zece zile, spre o stoică nemulțumire din partea lor și o grijulie nemulțumire din partea noastră. Am avut grijă de opt oameni și o pisică, am robotit din zori până-n noapte, am cărat materiale de zidărie cu mașina, am căzut frânți nopțile, într-o zacere fără vise până dimineața. Programul meu de călătorii s-a petrecut pe fondu-ăsta de moloz și nefericire, și o să continue la fel cu Budapesta, New York și Moss. Citesc acum o carte care se străduiește să mă convingă că nu exist („cititor cu ochii triști, eu nu exist, tu nu ești“), și viața mea din zona asta de frig și cenușă mă face să-i dau dreptate. Am existat minimal și cu fluctuații și în drumurile exterioare, deși nu nereușite și nici lipsite de interes.

Copenhaga a fost un *blitzkrieg*, doar o zi întreagă. Oraș corect-provincial, semi-german, semi-nordic, femei frumoase (căci